Вх.№06-00-3-1/17.02.2025г

ДО
ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ДРЯНОВО

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

ОТ ТРИФОН РУЕНОВ ПАНЧЕВ - КМЕТ НА ОБЩИНА ДРЯНОВО

ОТНОСНО: Актуализиране на дейности от приоритет 1 - Образование на Общински план за действие на Община Дряново в изпълнение на Националната стратегия за равенство, приобщаване и участие на ромите (2024 - 2025)

Уважаеми общински съветници,

Общинският план за действие на Община Дряново в изпълнение на Националната стратегия за равенство, приобщаване и участие на ромите (2024 - 2025) е разработен в съответствие с Национална стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021 - 2030) и е неразделна част от Стратегията на област Габрово за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021 - 2030).

Същият е приет с Решение № 83/29.02.2024 г. на Общински съвет- Дряново. Планът задава основните принципи на общинската политика за равноправно интегриране на българските граждани от ромски произход и други в уязвимо социално - икономическо положение, живеещи в сходна на ромите ситуация. Обхваща 6 приоритетни области на интеграционната политика: образование, здравеопазване, жилищни условия, заетост, върховенство на закона и недискриминация, култура и медии.

Основните цели на плана за действие са:

- Ефективност на предприетите действия и устойчивост на политиките за включване, трайно приобщаване и образователна интеграция в предучилищното и училищното образование на децата и учениците от уязвими групи, вкл. роми и целенасочено използване на ресурси (финансови, човешки, материални и социални);
- Подкрепа дейностите на детската градина и училищата, насочени към изграждане на ценностно-ориентирано поведение на децата и учениците;
- Функциониране на ефективни училищни общности с акцент върху системна работа с родителите;

- ' Активиране на гражданското общество към толерантност, съпричастност и социално приобщаване на хората в неравностойно положение;
- Съответствие на предприетите действия с реалните потребности на маргинализираните групи.

Предложените дейности, които ще се изпълняват от детските и учебни заведения през 2025 г. са актуализирани в приоритет 1 - Образование.

Планът се актуализира ежегодно и е отворен документ, който подлежи на допълнение.

Актуализираните дейности от приоритет 1 - Образование са приети на заседание на Обществения съвет за интеграция на малцинствата /Протокол № 1/10.02.2025 г./.

Във връзка с гореизложеното, предлагам на ОбС - Дряново да вземе следното

Р Е Ш Е Н И Е :

На основание чл.21,ал.1, т.12 от ЗМСМА

1. Приема актуализирани дейности от приоритет 1 - Образование на Общински план за действие на Община Дряново в изпълнение на Националната стратегия за равенство, приобщаване и участие на ромите (2024 - 2025)
2. Възлага на кмета на Общината да организира изпълнението на предвидените в плана дейности

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ОБЩИНА ДРЯНОВО В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА РАВЕНСТВО, ПРИОБЩАВАНЕ И УЧАСТИЕ НА РОМИТЕ

(2024 г. - 2025 г.)

ВЪВЕДЕНИЕ

Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030) е рамков документ, който задава насоките за изпълнение на политиките за социално-икономическо приобщаване и участие на ромите. Стратегията надгражда постигнатото в периода на изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012- 2020**).**

Настоящият План за действие на община Дряново в изпълнение на националната стратегия за равенство, приобщаване и участие на ромите (План за действие) е съобразен със следните документи:

- Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030);
- Стратегия на област Габрово за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030).

Планът има за цел да подобри жизнения стандарт на маргинализираните групи от ромски произход, както и на други граждани в сходна ситуация, повишаване на здравната култура, значимостта и ценността на образованието и равен достъп до здравни, социални услуги и заетост, повишаване мотивацията за промяна към по- качествен и здравословен начин на живот.

Реализирането на общинска политика за интегриране на маргинализираните групи е непрекъснат процес, инструмент за хармонизиране на местните инициативи с държавните изисквания, възможностите на местната власт и потребностите на жителите на общината, с цел подобряване благосъстоянието на тези групи.

Планът за действие е отворен документ, който подлежи на актуализация на база периодични анализи.

Изпълнението на плана е насочено към подобряване адаптивността и качеството на живот на целевите групи, нуждаещи се от социална подкрепа, преодоляване на изолацията и интегрирането в обществото, както и към активизиране на гражданското общество за толерантност, съпричастност и приемането им.

Основните приоритети на Плана за интегриране на гражданите в уязвимо социално-икономическо положение са:

- ***s*** повишаване на образованието
- ***s*** здравен статус
- ***s*** жилищни условия
- ***s*** заетост
- ***s*** върховенство на закона и недискриминация
- ***s*** култура и медии

I. АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ НА РОМСКАТА ОБЩНОСТ В ОБЩИНА ДРЯНОВО

Съгласно Областната стратегия на област Габрово за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030), името „роми" се използва като обобщаващо понятие, както за българските граждани в уязвимо социално-икономическо положение, които се самоопределят като роми, така и за гражданите в сходна ситуация, които околното население определя като такива, независимо от начина на тяхното самоопределяне.

По данни от проведеното през 2021 година преброяване на населението и жилищния фонд, в община Дряново живеят 7650 души, от които 231 души се самоопределят като роми. В табл. 1 са посочени данни за етническата принадлежност на населението към 07.09.2021 г.

От таблицата се вижда, че най-голямата етническа група в община Дряново е българската, състояща се от 6670 души, следвана от турската - с 366 души и ромската - с 231 души. Друга принадлежност са посочили 185 души, а 25 жители не са се

самоопределили. Не са налични данни за 100 жители на общината, които не са посочили етническата си принадлежност при преброяването.

НАСЕЛЕНИЕ ПО ЕТНИЧЕСКА ПРИНАДЛЕЖНОСТ, СТАТИСТИЧЕСКИ РАЙОНИ, ОБЛАСТИ И ОБЩИНИ КЪМ 7.09.2021 ГОДИНА

Таблица 1: Население по етническа група в община Дряново и град Дряново към 07.09.2021 г. ***(брой)***

	2021							
	Общо	Българска	Турска	Ромска	Друга	Не мога Да определя	Не желая Да отговоря	Непоказана[1]
Дряново	7650	6670	366	231	185	25	73	100

НАСЕЛЕНИЕ ПО МАЙЧИН ЕЗИК, СТАТИСТИЧЕСКИ РАЙОНИ, ОБЛАСТИ И ОБЩИНИ КЪМ

7.09.2021 ГОДИНА

	(брой)							
	2021							
	Общо	Български	Турски	Ромски	ДРУГ	Не мога Да определя	Не желая да отговоря	Непоказан 1
Дряново	7650	6706	356	200	208	27	49	104

Източник: НСИ

Данните от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България 2021г. по отношение на етническата принадлежност са непълни, тъй като Конституцията на Република България, вътрешното законодателство и ратифицираните от страната ни международни документи гарантират правото на всеки гражданин за самоопределяне, т.е. преброяваните лица сами определят етническата си принадлежност. Част от хората, които околното население назовава като „роми" или „цигани" се самоопределят като българи, което произтича от правото на лицето само да определи етническата си принадлежност или да не посочи такава.

Трябва да се има предвид и факта, че извън преброяванията на населението, данни по етнически признак не се събират. Данните, с които разполагат институциите, например Дирекции «Бюро по труда» са събрани въз основа на доброволно самоопределяне на регистриращите се лица. Има и отделни случаи, в които за нуждите на изпълнение на дадени проекти, програми и др. се събира доброволна информация по етнически признак.

II. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ГРАЖДАНИТЕ В УЯЗВИМО СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПОЛОЖЕНИЕ ПО СЕКТОРИ

Целевата група, за която е предназначен Планът на община Дряново са български граждани от ромски произход и други в уязвимо социално-икономическо положение, живеещи в сходна на ромите ситуация.

2.1 Образование:

Образователната структура на територията на община Дряново се състои от 2 общински училища и 1 детска градина, разположена в 3 бази.

През учебната 2013/2014 г. мрежата от детски и учебни заведения на територията на община Дряново бе преобразувана чрез преструктуриране, съобразено с демографските промени, както следва:

> от 01.02.2014 г. бе закрита Целодневната детска градина в с. Царева ливада и е открита изнесена група в с. Царева ливада към ЦДГ „Детелина" - Дряново;

> от 01.07.2014 г. бе закрито ОУ „Васил Априлов" с. Гостилица, като за всички ученици от община Дряново бе осигурен прием в средищното училище СОУ „Максим Райкович" гр. Дряново, а за учениците от гр. Габрово - в общообразователни училища на територията на община Габрово;

> от 01.08.2014 г. ПТГ „Димитър Крусев" и ПГИ „Рачо Стоянов" са преобразувани чрез сливане в ПГИ „Рачо Стоянов" - Дряново, с цел подпомагане на професионалното образование и запазване на двете професионални направления - икономическо и техническо.

СУ „Максим Райкович" е единственото средищно училище в община Дряново, с целодневно обучение, и в него се обучават 421 ученици, както от града, така и от прилежащите съседни села.

В резултат на преструктурирането е постигната по-добра икономическа ефективност на функциониране на училищната мрежа на територията на общината.

Подлежащите на задължително обучение ученици до 16-годишна възраст от етническите малцинства, живеещи на територията на община Дряново са обхванати. Обучаваните ученици от етническите малцинства са около 40% спрямо общия брой на учащите в училището.

Разпределението им по паралелки е съобразено с изискванията за десегрегация и Закона за дискриминация. Сегрегирани паралелки в училището няма.

Най-голям е броят на учениците от етническите малцинства в начален етап.

В прогимназиален и гимназиален етап броят им намалява по следните причини:

> отпадане от училище поради навършени 16 години и нежелание да продължат да учат в дневна форма на обучение,

> възможност за преминаване в самостоятелна форма на обучение,

> продължават обучение в професионални гимназии.

През учебната 2022/2023 г. в самостоятелна форма на обучение продължиха училище общо 13 ученици. От тях 7 са от етническите малцинства.

В СУ „Максим Райкович" съвместно с Община Дряново е разработена и се осъществява училищна политика за работа с родители, които не осигуряват възможности на децата си да посещават училище.

Програмата по осъществяването на училищната политика за привличане и задържане на учениците включва прилагането на широк набор от педагогически, социални, психологически и административни мерки, както и социална работа с родителите и учениците.

Стриктно се прилагат административни мерки спрямо родители, които не осигуряват присъствието на децата си в училище.

Съгласно разпоредбите на Закона за предучилищно и училищно образование се санкционират родителите на учениците, допуснали неизвинени отсъствия.

Педагогическата общност, съвместно с Родителския съвет работят с ромските и етнически организации за приобщаването на ромските родители към проблемите на училищната общност и активното им включване в училищния живот.

Изготвени са съвместни мерки и инициативи за въздействие и мотивиране на родителите за упражняването на контрол върху учениците и изграждане на положителни нагласи към училището. Дейностите са насочени към оказване педагогическа и психологическа помощ консултиране на родителите и подпомагането им за изграждането на подкрепяща семейна среда.

Ефективна е координацията на работата с Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни. Създадените процедури и партньорството с отдел „Социална закрила" и МКБППМН дават възможност бързо да се предприемат мерки, за да се намали отпадането на учениците от училище и да се ограничат противообществените прояви. Усилията са насочени към:

1. Работа за изграждане на умения за спазване правила и норми от група деца с негативни прояви.

2. Даване на възможност на учениците от етническите малцинства за изява на способностите им.

3. Приобщаване на родителите за своевременно решаване на възникнали конфликти и проблеми.

4. Търсене подкрепата на лидери от етническите общности.

Изготвен е график и ритмично се провежда приемния ден на класните ръководители и преподавателите с родители и ученици. Родителите са консултирани от психолога на училището, от класните ръководители. Оказва се педагогическа подкрепа на родителите за решаване на проблеми в общуването, в поведението на учениците.

През учебната 2021/2022 г. в Часа на класа според календарния план са проведени дискусии, тренинги и ролеви игри от училищния психолог. Темите са насочени към превенцията на агресията и училищния тормоз.

В началото на учебната година бе подновена традицията за включване на родители при сформиране на училищното настоятелство, които да работят заедно с училището като орган на родителите за подобряване на средата на учене. Също така бе проведено допитване за мнението им относно дейностите, които ще изпълняват наказани ученици в полза на училището.

Психологът участва в работата на комисията за образователна интеграция на ученици от етническите малцинства. Акцентите в работата са обхващането и задържането им, включване в групи по занимания по интереси, забавни прояви, Коледен празник, по-чести контакти с тях, индивидуална работа в случаи на направени нарушения, срещи с комисията по превенция, насочване на определени ученици към посещаване на консултативния кабинет, провеждане на тренинги в класовете, където има повече такива деца.

Училищният психолог провежда консултации с родителите на учениците от етническите малцинства, с цел подпомагането им във възпитанието на децата им и изграждането на подкрепяща семейна среда.

Проблемите, по които работят съвместно психологът с родителите са свързани с дисциплинирането на учениците, агресивно поведение, проблеми и трудности в обучението и общуването.

Родителите са консултирани по проблеми, свързани с мотивацията за учебна дейност и посещаване на учебните занятия, с психологическите, емоционални трудностите и поведенчество в пубертетната възраст, с преодоляване на агресията - вътрешна и външна.

Положителни резултати за осъществяването на образователната интеграция на учениците от етническите малцинства има включването на учениците от етническите малцинства в целодневната форма на обучение. В Начален етап 100% от учениците от етническите малцинства са включени в целодневната форма на обучение.

В прогимназиална степен V-VII класове са включени около 40% от учениците от етническите малцинства.

Малка част от учениците от ромски произход пътуват в чужбина, заедно с родителите и след завръщане са със значителни пропуски, респективно с ниски постижения в образователно-възпитателния процес и на външни оценявания.

Висока е степента на незаинтересованост на родители и ученици от ромски произход за участие в образователно-възпитателния процес в училище. Над 20 % от учениците по брой неизвинени отсъствия са от тази група.

Като положителна тенденция се очертава участието на ученици от етническите групи в различни извънкласни дейности, провеждани в училище на територията на общината, а също така и работа в известна степен и с техните родители.

Налице е интерес за повишаване на професионалната квалификация на педагогическите кадри за работа в мултиетническа учебна среда.

Наблюдава се тенденция при малък брой ученици от гимназиален етап за отпадане по време на обучението, поради ранни бракове, заминаване в чужбина.

Недостатъчно добре владеене на български език е причина учениците от ромската общност да не се справят с овладяването на учебния материал.

Наред със слабите страни се наблюдават и положителни тенденции:

- Интегриране в образователната система на ученици от различни етноси. Осъществяване на плавен преход между различни възрастови етапи на училищната подготовка.
- Подобряване на физическата среда чрез модернизация и обновяване на материално-техническата база - интериор, обзавеждане, спортни площадки и т.н.
  Поддържане на добра организация на транспортно обслужване на учениците.
  Преодоляване на негативни прояви, превенция на агресията сред учениците от ромската общност.

В проекта „Всеки ученик ще бъде отличник", организиран от Център за междуетнически диалог и толерантност „Амалипе" се включват ежегодно ученици от Ученическия парламент към училището. През учебната 2021/22 г. година срещата беше организирана в гр. Дряново.

Във връзка с осигуряването на максимално добри условия за учебен процес на всички ученици, в т. ч. и от етническите малцинства от ПГИТ „Рачо Стоянов" са закупени със средства от бюджета на училището учебници по общообразователните и професионални предмети. Училището подпомага и социално-слаби ученици от малцинствата с еднократни парични средства. В часовете на класа се провеждат тренинги, дискусии, представят се теми като: „Заедно можем повече" „Толерантност и етично поведение", „Не на агресията и насилието".

В СУ „Максим Райкович" е назначен образователен медиатор. Изключително полезно е взаимодействието на образователния медиатор с родителите на учениците в риск от отпадане от училище; за повишаване на мотивацията за учене и постигане на по- високи образователни резултати; за активно включване в различни извънкласни дейности и публични прояви.

Образователният медиатор съдейства активно по време на дистанционно обучение на учениците: посещава домовете на учениците, предоставя учебни материали, обсъжда с родителите постиженията на децата им. Поради липса на дигитални устройва и интернет - свързаност, образователният медиатор изпълнява ролята на „жива" връзка между училището, учителите и родителите. Образователният медиатор също така организира в училище различни инициативи по повод Василица /Банго Васили/ - Ромската нова година, 8 април - международния ден на ромите, Великден, Гергьовден и др.

2.2 Здравеопазване

Здравеопазването в ромската общност е комплексен проблем, тъй като ромското население няма добра здравна култура. Голяма част от ромите са здравно неосигурени или с прекъснати здравно-осигурителни права, които ги лишава от профилактични прегледи, ранно диагностициране и превенция на заболявания и с годините води до влошаване на здравословното им състояние.

Нехигиеничните битови условия на част от ромите, обедняването и висока безработица, както и начинът им на живот е предпоставка за възникване на заболявания.

Поради липса на регистрация на здравните показатели на етническите групи, оценката на здравето на гражданите от тези общности е трудна. Въпреки това, според изследването „Здравен статус и достъп на ромите до медицински услуги" диагностицираните хронични заболявания сред ромското население в България са: високо кръвно налягане (над 22%), артрит и ревматизъм (над 15%), астма и хроничен бронхит (над 14%), следвани от сърдечни заболявания, проблеми с простата и менопаузата, язва, диабет. Специфично при ромите е много ранната инвалидизация или хронифициране на заболяванията.

Негативно влияние върху здравословното състояние на децата оказват ранните бременности и недостатъчното наблюдение и грижи за децата, най-вече сред семействата от ромската общност. Срещат се затруднения при провеждане на задължителните имунизации, поради ниската здравна култура на родителите и липсата на съдействие от тяхна страна. Проблем е и несериозното отношение на родителите към лечението на децата, некупуването на изписани от личния лекар

медикаменти, преждевременното напускане на болнично заведение и прекъсване на лечението.

Проблемите, свързани с дейностите по имунопрофилактиката произлизат от затруднения в определяне на действителния брой подлежащи на имунизация лица, поради наличие в пациентските листи на голям брой лица, напуснали страната и висок процент пациенти с прекъснати здравноосигурителни права. Неточната адресна регистрация и нехайството за здравето на децата също възпрепятстват имунизационната дейност.

Инфраструктурата на извънболничната помощ в общината включва поликлиниката в гр. Дряново, която предоставя кабинети за наемане от общопрактикуващите лекари и стоматолози, както и материалната база в по-големите села /бившите здравни служби/ - Царева ливада, Гостилица, Ганчовец, Соколово, които се ползват от обособените лекарски практики. В инфраструктурата на здравеопазването се включват 2 медицински центъра и Центърът за спешна медицинска помощ. Към момента в община Дряново работят 6 общопрактикуващи лекари и 7 зъболекари. Болничната помощ се осигурява от Многопрофилните болници за активно лечение в съседните общини - Габрово, Трявна, Велико Търново.

В училищата и в детската градина в Дряново има разкрити здравни кабинети по Наредба №3/27.04.2000 г.

2.3 Жилищни условия

Жилищните условия и инфраструктурата на терените, обитавани от ромите в община Дряново са в задоволително състояние. По-голямата част от ромите притежават собствени жилища, които са сравнително добре обзаведени.

В урбанизираната територия на град Дряново попада жилищен квартал „Изгрев" с преобладаващо население от ромски и турски произход. Кварталът има одобрени кадастрална карта и кадастрални регистри. За територията е одобрен и ПУП /подробен устройствен план/ - план за регулация.

Ж.к. „Изгрев" има изградени електропреносни мрежи, водопровод и канализация. През 2008 г. е изградена нова вътрешно-водопроводна мрежа и е подновена канализационната система. След завършване на изкопно ремонтните дейности уличната пътна настилка е изцяло подновена, като е положен нов асфалт. Кварталът е включен в плана за сметосъбиране.

В общинския център има недостиг от общински жилища, което затруднява осигуряването на жилища за нуждаещите се семейства, предимно от рискови социални групи. Липсват механизми, които да стимулират инвестиции в тази посока, което ограничава възможностите на община Дряново да провежда адекватна социална жилищна политика.

2.4 Заетост

Една от най-уязвимите групи на пазара на труда е тази на безработните роми. Трудовата им интеграция е свързана с решаването на проблема с високия процент на дълготрайно безработните сред тях. В община Дряново, така както и в цялата страна, основните причини, обуславящи високото ниво на безработица сред ромите са ниското ниво на образование или липсата на такова; недостатъчната мотивация и несериозното им отношение към законово регламентираните им задължения като регистрирани в Дирекция „Бюро по труда", липсата на умения за търсене и кандидатстване за работа; липсата на квалификация, на предприемачески умения и финансов ресурс за стартиране на собствен бизнес; демотивация за работа поради продължителна безработица; регистрация в Д „БТ с цел получаване на социални помощи.

По информация на Дирекция „Бюро по труда" - Габрово, към 31.12.2022 г. броят на регистрираните безработни лица, самоопределили се като роми в община Дряново е 31 лица, което изразено в проценти спрямо общия брой безработни е 15 % .

Броят на безработните младежи до 29 г. от ромски произход е 8 лица, което съставлява 25 % от всички регистрирани роми в общината.

Анализите на безработицата показват, че в образователната структура на безработните в община Дряново преобладават лицата с основно и по-ниско

образование и без професионална квалификация, а липсата на образование и професия, както и ниската квалификация, са бариери пред заетостта. Към 31.12.2022 г. общият брой на безработните лица с основно и по-ниско образование е 59 лица и представляват 30 % от безработните в общината. По информация на дирекция „Бюро по труда" почти всички от регистрираните лица от ромски произход са с основно образование и без образование, което ги поставя в още по-неблагоприятно положение на пазара на труда и най-вече на първичния пазар на труда. Поради това основната алтернатива за реализация на лицата от ромски етнос остава включването им в програми и мерки за обучение и заетост, финансирани от държавния бюджет или със средства от Европейския социален фонд.

В община Дряново по-голямата част от ромското население е безработно и получава помощи, чиито размери са недостатъчни, за да задоволят потребностите на многочленните семейства. С тази етническа група са свързани проблеми от най-различен характер - инфраструктурни и благоустройствени, образователни, здравни, екологични, социални, културни и др. Състоянието на местната икономика, ниската степен на образование, липсата на квалификация още повече стеснява кръга от възможности за намиране на постоянна работа. Поради тези причини ромското население работи през летните месеци обща работа и не придобива трайни трудови навици и умения. Тенденция на пазара на труда е ниско образованите безработни и тези без квалификация да намират най-трудно работа.

Според експерти от Дирекция „Бюро по труда" голяма част от регистрираните в бюрата по труда лица от ромски произход са обезсърчени. Дълготрайната безработица често води до демотивация при търсене на заетост и безработните лица стават част от системата на социално подпомагане.

Няма точни и систематични официални данни за дела на ромите сред хората, обект на социално подпомагане. Въпреки това редица проучвания показват, че ромските семейства и техните деца числено преобладават сред лицата, обект на социално подпомагане.

Повечето от целевата група безработни, не търсят активно работа, нямат завършено образование и придобита квалификация, което затруднява и намирането и съответно наемането им на работа и включването им в обществения живот.

Безработицата и ниските доходи при тази общност обуславя рискова група социално слаби лица и семейства, подпомагани с месечни социални помощи по Закона за социално подпомагане и Правилника за прилагане на закона за социално подпомагане. В таблицата по-долу са представени данни за критериите и броя на подпомаганите лица през 2022 г.

Таблица 2: Подпомагани лица от община Дряново по ЗСП и ППЗСП за 2023 г.

Критерии	**Брой лица към 31.12.2023 год.**
Брой лица получаващи месечна помощ по чл.9 от ППЗСП, в т. ч. лица от ромски произход	24, в т. ч. 14 от ромски произход
Брой лица получаващи месечна помощ по чл.9 от ППЗСП самотни родители, в т. ч. лица от ромски произход	3, в т. ч. 3 от ромски произход
Данни за получаващите еднократна целева помощ семейства, чиито деца са записани в първи клас на държавно или общинско училище/по чл.Юа от ЗСПД/, в т.ч. от ромски произход	164
Брой лица с увреждания, получаващи месечни добавки за социална интеграция по реда на ППЗИХУ, в т.ч. лица от ромски произход	1407

Данни за родители, подпомагани по реда на ЗСПД в т.ч. лица от ромски произход	436
Данни за сигнали на деца в риск, в т.ч. за деца от ромски произход. Информация за случаите по които е работено	19 сигнала, в т. ч. 16 бр. за деца от ромски произход

Работено е и по случаи на превенция на изоставянето и настаняването на деца в специализирани институции с многодетни семейства и семейства, които живеят бедно и при лоши хигиенно-битови условия, по превенция на насилието и отпадане от образователния процес.

2.5. Върховенство на закона и недискриминация

Въпросът за равнопоставеността и недискриминацията намира правно основание в Конституцията и в законите на Република България, които изискват равно третиране на гражданите, без оглед на тяхната раса или етнос. Член 6 от Конституцията гласи: „(1) Всички хора се раждат свободни и равни по достойнство и права. (2) Всички граждани са равни пред закона. Не се допускат никакви ограничения на правата или привилегии, основани на раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние."

Все още е налице неинформираност сред населението от ромски произход за възможностите за защита правата на гражданите срещу проява на дискриминация.

Главните фактори, пораждащи престъпността в ромската общност и в други общности в неравностойно положение са идентични. Те са свързани с проблеми като бедност, лоши битови условия, безработица, неграмотност, участие в сивата икономика.

Според служителите на реда много роми не смятат административните нарушения за престъпления, а ги възприемат и оправдават като начин за оцеляване. Такива са например престъпленията, свързани със събиране на желязо за вторични суровини. Последното е станало част от сивата икономика, други форми на която са: незаконен дърводобив; незаконно събиране на реколта; улична продажба на евтини потребителски стоки, често контрабанда. Най-разпространените видове престъпления сред уязвимите групи са кражби, измами, управление на МПС от неправоспособни лица, причиняване на средна или лека телесна повреда, увреждания, изнасилвания или блудства.

Децата в риск са специфична група, чиито представители са жертва, а понякога и извършители на престъпления и противообществени прояви.

С децата с проблемно поведение приоритетно работи Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни /МКБППМН/. Годишните отчети на МКБППМН сочат, че преобладаващо възпитателните дела се образуват за извършени кражби. Към общите констатации за факторите, пораждащи противообществени прояви, при малолетните и непълнолетните следва да се отчете и ролята на семейството. Голям е броят на децата, които са отглеждани от един родител или живеят при роднини (поради трайно или периодично отсъствие на родители, работещи в чужбина); Рискова група са и децата от многодетни семейства и семейства, създадени от много млади родители.

Без съмнение за намаляване на противообществените прояви и престъпността в ромската общност и други общности в неравностойно положение е необходимо да се промени тяхното социалното положение, средата за обитаване, качеството на образование и т.н.

2.6. Култура и медии

На територията на община Дряново действат 13 читалища - 2 в гр. Дряново и 11 в селата и 1 музей.

Народните читалища са културни средища в населените места, съхраняващи традициите и обичаите. Издирват, изучават, съхраняват културно-историческото наследство и развиват фолклорното богатство. Акцент в работата им е развитието на

любителското художествено творчество, пресъздаването на народните обичаи и обреди. Основна грижа на читалищата, особено в по-малките населени места, е и библиотечното обслужване. Вратите на читалищата и техните библиотеки са отворени за всички български граждани. Участието във формите на художествената самодейност е според желанието и потребностите на гражданите, независимо от етническата им принадлежност.

За привличането и задържането на учениците от етническите малцинства в училище са изградени различни форми на извънкласни дейности. Утвърждаването в СУ „Максим Райкович" на интеркултурното образование на учениците, като средство за приобщаването им ги мотивира за учебна дейност и принадлежност към училищната общност. Насърчават се заложбите и дарованията на учениците за изява и включвания в различните извънкласни и извънучилищни дейности. Предпочитанията им са в областта на спорта, социалните дейности, изкуството - музика, танцово изкуство, кулинария.

Резултатите по отношение на социализацията им са обнадеждаващи. Съвместно с двете читалища в града се провеждат инициативи - образователни концерти, беседи и открити занятия по музикално и танцово изкуство. В резултат на това обучение, ученици от етническите малцинства започнаха да посещават школите по изкуства и танци.

III. ПРИОРИТЕТИ: ОБРАЗОВАНИЕ, ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ, ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ, ЗАЕТОСТ, ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ, КУЛТУРА И МЕДИИ

1. ОБРАЗОВАНИЕ

Цели:

1. Гарантиране правото на равен достъп до качествено образование, включително чрез интеграция на ромски деца и ученици в детски градини и училища на територията на община Дряново.
2. Обучение в дух на толерантност и недискриминация в детските градини и в училищата, чрез съхраняване и развиване на културната идентичност на деца и ученици от ромски произход.
3. Превенция на отпадане от училище и ограмотяване на неграмотни и малограмотни възрастни роми.
4. Приобщаване и приемане на родителите - роми към образователния процес и засилване на участието им в училищния живот.
5. Усъвършенстване на образователните условия за качествено образование на квалификацията на педагогическите специалисти за взаимодействие в мултиетническа образователна среда, интеркултурна компетентност у директорите, учителите и другите педагогически специалисти.

Конкретни дейности за постигане на целите:

> Подготовка на децата в ранна детска възраст (3-6 години) за бъдещо пълноценно включване в образователния процес, особено на деца от малцинствени етнически групи;

> Разработване на проекти за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства;

> Дейности, насочени към съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства и техните връстници, в интеграционна мултикултурна среда;

> Създаване на клубове по интереси в областта на културата, фолклора и традициите на различните етноси, танцови формации; изкуства;

> Насърчаване на отговорно родителско отношение;

> Ограмотяване на възрастни роми;

> Предоставяне на продължаващо професионално обучение за лица, навършили 16 г.;

> Въвеждане на форми на взаимодействие и дейности в детските градини и училищата за изграждане на положителни нагласи към образователната интеграция на ромските деца;

> Квалификация на учители, директори и други педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда.

2. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Цели:

1. Подобряване на достъпа до здравни грижи и профилактика за деца.
2. Повишаване на здравните знания и информираността на ромското население.

Конкретни дейности за постигане на целите:

> Организиране на консултации по въпросите на сексуалното и репродуктивното здраве, семейното планиране, начините за предпазване от сексуално предавани инфекции с подрастващи и млади хора и с техните родители;

> Провеждане беседи с младите майки за значението на имунизациите и мотивирането им за редовното им прилагане, съгласно Националния имунизационен календар;

> Провеждане на разяснителни кампании за значението на профилактичните прегледи сред ромското население;

> Провеждане на беседи от здравни специалисти за вредата от най-разпространените рискови фактори - тютюнопушене, злоупотреба с алкохол, нездравословно хранене и за предимствата на здравословния начин на живот;

> Разработване и реализация на програми за превенция на трафик на хора и сексуално насилие сред лица от ромската общност.

3. ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

Цели:

1. Подобряване на жилищните условия в квартала с компактно ромско и друго живеещо при подобни условия население.
2. Подобряване на техническата инфраструктура.

Конкретни дейности за постигане на целите:

> Оценка на нуждите от подобряване състоянието на квартал „Изгрев" по отношение на инженерната инфраструктура;

> Рехабилитация и изграждане на обекти от техническата инфраструктура.

4.ЗАЕТОСТ

Цел:

Осигуряване на достъп на ромите и друго живеещо при подобни условия население до пазара на труда и до различните инициативи за самостоятелна заетост.

Конкретни дейности за изпълнение на целите :

> Насърчаване на заетостта чрез програми и мерки по реда на ЗНЗ в рамките на годишните програми за обучение по Националния план за действие по заетостта (НПДЗ) и други планове и програми;

> Професионална квалификация, в рамките на годишните програми за обучение по Националния план за действие по заетостта (НПДЗ) и други планове и програми.

5. ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

Цел:
Гарантиране правата на гражданите, с акцент върху жените и децата, защита на обществения ред, недопускане и противодействие на проявите на нетолерантност и на „език на омразата".

Конкретни дейности за изпълнение на целите :

> Повишаване на административния капацитет и чувствителността на служителите в администрацията по отношение правата на малцинствата, въпросите на недискриминацията и общуването в мултиетническа и мултикултурна среда, повишаване на уменията им за формулиране и прилагане на политики за интеграция на ромите;

> Утвърждаване на толерантни междуетнически отношения чрез всички форми, вкл. и спорт;

> Засилване работата в общността, особено с деца и младежи, с цел формиране на социални умения за избягване на рискове и увеличаване на възможностите за социализация.

6. КУЛТУРА И МЕДИИ

Цели:

1. Създаване на условия за равен достъп на ромската общност до обществения културен живот и съхранение и развитие на ромската традиционна култура и творчество.
2. Създаване на условия за равнопоставено представяне на ромската общност, промяна на негативния образ на ромите и противодействие на проявите на „език на омразата" в печатните и електронни медии.

Конкретни дейности за постигане на целите:

> Разработване и реализиране на програми за културна и социална интеграция на общинско ниво;

> Институционално укрепване на читалищата като модерни центрове за развитие на местната общност, включително и ромската.

IV. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Усилията на Община Дряново са насочени към създаване на устойчива схема за сътрудничество между местните институции, представителите на малцинствената общност и неправителствените организации. Изграждането на такова сътрудничество и поддържането на постоянен диалог е предпоставка за реализиране на стратегиите за интеграция, с гаранция за икономически просперитет. Решаването на проблеми на дадената малцинствена общност, с помощта на нейни представители, били те от конкретен и/или от общ характер, чрез активни действия за реализиране на съвместни програми, европейски проекти, информиране и превенция са залогът за бъдещо развитие.

Конкретно в края на периода на плана за действие се стремим да постигнем:

> качество на образование на учениците в уязвимо социално-икономическо положение, които се самоопределят като роми, така и за ученици в сходна ситуация;

> по-пълно обхващане на децата и учениците, подлежащи на задължително предучилищно и училищно образование;

> подобрена здравна култура на учениците и младите хора в уязвимо социално-икономическо положение;
> намаляване на безработицата и включване на лица в уязвимо социално- икономическо положение в квалификационни курсове и програми за заетост;
> съхранение на идентичността на малцинствените общности.

V. МОНИТОРИНГ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Оценката на изпълнението на плана за действие се осъществява от Обществен съвет за интеграция на малцинствата, чрез мониторинг и прилагане на различни форми за наблюдение и оценка.

Мониторингът се осъществява чрез систематично събиране и анализиране на информация, както и съгласуване на мерките по плановия документ. Община Дряново ще включи заинтересованите страни в осъществяването на оценката и наблюдението. На база тези функции, основните методи на мониторинга са:

S Отчитане на изпълнението на заложените дейности по приоритетите на плана в административен мониторингов доклад;

S Формиране на коригиращи мерки, с оглед изпълнението на заложените дейности по приоритетите на плана;

S Обществеият съвет за интеграция на малцинствата координира и обобщава получената информация в доклада;

S Докладът се приема от Общински съвет

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Важен фактор за изпълнението на Общинския план за действие е да се организира и толерира включването на всички институции, официално представени ромски организации по места, отделни ромски представители на компактни групи от ромското население, както и НПО.

Преодоляването на съществуващите стереотипи, водещи в определени случаи до етнически обусловено неравенство, което ограничава възможностите за образование, трудова реализация, здравеопазване и др. е част от задачите на политиките за социално включване и интеграция на ромите, което ще създаде условия за равнопоставено включване, приобщаване и участие във всички сфери на обществения живот.

ПРИОРИТЕТИ И ЦЕЛИ

ПРИОРИТЕТ 1 - ОБРАЗОВАНИЕ							
ЦЕЛИ	**ЗАДАЧИ**	**ДЕЙНОСТИ**	**ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ**	**ВРЕМЕВИ ПЕРИОД**	**ФИНАНСИРАНЕ**		
					СРЕДСТВА	**ИЗТОЧНИК**	**ИНДИКАТОРИ**
1. Пълноценна интеграция на децата от различни етнически общности и създаване на условия за равен достъп до качествено образование	1.1 Пълно обхващане в подготвителните групи на деца, които не владеят български език, особено децата от социално слаби семейства	1.1.1 Подготовка на децата в ранна детска възраст (3-6 години) за бъдещо пълноценно включване в образователния процес, особено на деца от малцинствени етнически групи.	Община Дряново ДГ "Детелина"	2024 г. - 2025 г.	В рамките на бюджета на отговорните институции По програми и проекти	Общински бюджет Бюджет на ДГ Средства по програми и проекти	Брой деца, за които се прилага организацията
		1.1.2. Провеждане на допълнителни дейности в ДГ "Детелина" с деца билингви по български език. Закупуване на нагледни материали за обучението на децата билингви	ДГ "Детелина"	2024 г. - 2025 г.	В рамките на бюджета на отговорната институция Проектно финансира не	Бюджет на отговорната институция Средства по програми и проекти	Брой обхванати деца Брой проведени мероприятия Брой закупени учебни материали

	1.2 Подпомагане на деца и ученици, чийто майчин или семеен език не е български	1.2.1. Разнообразяване на учебното съдържание, чрез използване на иновативни подходи в обучението, мултимедийни уроци, открити уроци и др.	ДГ „Детелина", СУ „Максим Райкович", ПГИТ „Рачо Стоянов"	2024 г. - 2025 г.	В рамките на бюджета на отговорните институции Проектно финансиране	Бюджети на отговорните институции Средства по програми и проекти	Брой деца, за които се прилага организацията
		1.2.2. Разработване на теми в часовете на класния ръководител, съгласно План за дейностите на училището, по направления: „Физическо здраве" и „Психично здраве"	СУ „Максим Райкович", ПГИТ „Рачо Стоянов"	2024 г. - 2025 г.	В рамките на бюджетите на отговорните институции	Бюджети на отговорните институции	Брой ученици, за които се прилага организацията
2. Обучение в дух на толерантност и недискримина ция в детските градини и в училищата, чрез съхраняване и развиване на културната идентичност на деца и ученици от ромски произход	2.1. Прилагане на система от стимули и мерки за въвеждане на интеркултурно образование във всички етапи на предучилищно то и училищното образование	2.1.1. Включване на деца в извънучилищни дейности – курсове, спортни занимания	СУ „Максим Райкович", ПГИТ „Рачо Стоянов"	2024 г.- 2025 г.		Бюджети на отговорните институции	Брой обхванати деца

		2.1.2. Посещение на Зоологическата градина в гр. Павликени - за деца от централна база и база „Иглика" 2.1.3 „От Лазаровден до Великден" - представяне на български традиции, песни и обичаи от пролетния празничен календар от изнесена група с. Царева ливада	ДГ "Детелина"	м. април 2025 г. м. април 2025 г.	600 лв. * за 2025 г. 400 лв. * за 2025 г.	Общински бюджет	Брой участници в мероприятието
		2.1.4 Обмяна на добри практики между ученици от ПГИТ „Рачо Стоянов" и ученици от ДФСГ „Интелект" гр. Плевен. Съвместно посещение на културни забележителности в гр. Плевен	ПГИТ „Рачо Стоянов"	м. април 2025 г.	1000 лв. * за 2025 г.	Общински бюджет	Брой участници в мероприятието
		2.1.5. Прилагане на разпоредбите в правилниците на детската	ДГ "Детелина", СУ „Максим Райкович", ПГИТ „Рачо Стоянов"	2024 г.- 2025 г.	Не са необходими	-	Брой запознати педагози

		градина и училищата за гарантиране на толерантно отношение към децата от етническите малцинства					
		2.1.6 Кулинарен конкурс на тема: „Пъстра трапеза"	СУ „Максим Райкович"	м. март 2025 г.	500 лв. * за 2025 г.	Общински бюджет	Брой участници в мероприятието
		2.1.7 „Училище за родители"		м. април 2025 г.	250 лв. * за 2025 г.		
		2.1.8 Организиране на екскурзия с учебна цел до крепостта „Градище" - Габрово		м. май 2025 г.	250 лв. * за 2025 г.		
3. Приобщаване на родителите роми към образователния процес и засилване на участието им в училищния живот	3.1. Повишаване на ангажимента на родителите, засилването на тяхното сътрудничество с училището и създаването на партньорства между ДГ, училища и родители	3.1.1 Приобщаване на родители на деца и ученици от етническите малцинства към дейността на училищни настоятелства, родителски актив.	ДГ "Детелина", СУ „Максим Райкович", ПГИТ „Рачо Стоянов"	2024 г. - 2025 г.	Не са необходими	-	Брой обхванати родители
		3.1.2 Продължаване дейността на здравен и образователен медиатор	Община Дряново, СУ „Максим Райкович"	2024 г. - 2025 г.			Брой назначени медиатори

4. Подобряване на условията за качествено образование и взаимодействие в мултиетническа образователна среда	4.1 Повишаване на квалификацията за работа в мултикултурна среда	4.1.1 Участие в квалификационни курсове за работа в мултикултурна среда	Община, ДГ, Училища, Обществен съвет за интеграция	2024 г. - 2025 г.	В рамките на бюджетите на отговорните институции	Бюджети на отговорните институции	Брой обучени за работа в мултикултурна среда
ПРИОРИТЕТ 2 – ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ							
ЦЕЛИ	**ЗАДАЧИ**	**ДЕЙНОСТИ**	**ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ**	**ВРЕМЕВИ ПЕРИОД**	**ФИНАНСИРАНЕ**		
					СРЕДСТВА	**ИЗТОЧНИК**	**ИНДИКАТОРИ**
1.**Повишаване на здравната култура**	1.1 Повишаване на здравното образование на ромското население	1.1.1. Провеждане на беседи и информационни кампании с подрастващи и техните родители за семейно планиране и здравно образование	РЗИ, лични лекари, Д"СП", ЦОП, учебни заведения, Община Дряново	2024 г.- 2025 г.	Не са необходими		Брой реализирани мероприятия
	1.2 Включване на представители на уязвимите малцинства в здравната система	1.2.1 Назначаване на здравен медиатор от общността	Община Дряново	2024 г. - 2025	В рамките на утвърдения бюджет	Община	Брой здравни медиатори

2. Подобряване на профилактични дейности сред ромското и населението от уязвимите общности	2.1 Прилагане на програми за превенция на различните заболявания	2.1.1. Активизиране дейността на здравните работници за издирване на деца без личен лекар и разясняване пред родителите им важността за регистрирането им.	Лични лекари, здравни работници в детските и в учебните заведения	2024 г.- 2025 г.	Не са необходими	-	Брой допълнително обхвати
		2.1.2.Беседи с родителите за значението на имунизациите и за редовното им прилагане	Лични лекари, здравни работници в детските и в учебните заведения	2024 г. - 2025 г.	Не са необходими	-	Осъществени беседи
		2.1.3. Провеждане на информационни кампании сред децата за избягване на риска от наркомания, проституция, трафик и др.	РЗИ, РУП-Дряново, МКБППМН-Дряново, учебни заведения	2024 г. - 2025 г.	Не са необходими	-	Брой реализирани кампании
	2.2 Обучение на лица от ромската общност за техните права и задължения като пациенти	2.2.1 Информиране на лица от ромската общност и уязвими групи за здравноосигурителните им права и	Здравен медиатор, лични лекари	2024 г. - 2025 г.	Не са необходими	-	Брой информирани лица

		задължения и правата им като пациенти					
ПРИОРИТЕТ 3 - ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ							
ЦЕЛИ	**ЗАДАЧИ**	**ДЕЙНОСТИ**	**ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ**	**ВРЕМЕВИ ПЕРИОД**	**ФИНАНСИРАНЕ**		
					СРЕДСТВА	**ИЗТОЧНИК**	**ИНДИКАТОРИ**
1. Подобряване на жилищните условия и прилежащата инфраструктура	1.1. Подобряване състоянието на техническата инфраструктура	1.1.1 Изграждане на необходима социална инфраструктура в квартал Изгрев	Община Дряново	2024 г.- 2025 г.	В рамките на общинския бюджет По програми и проекти	Общински бюджет Програмно и проектно финансиране	Брой осъществени проекти
ПРИОРИТЕТ 4 – ЗАЕТОСТ							
ЦЕЛИ	**ЗАДАЧИ**	**ДЕЙНОСТИ**	**ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ**	**ВРЕМЕВИ ПЕРИОД**	**ФИНАНСИРАНЕ**		
					СРЕДСТВА	**ИЗТОЧНИК**	**ИНДИКАТОРИ**
1.Осигуряване на достъп на лица от ромски произход и/или в уязвимо социално положение до пазара на труда	1.1. Осигуряване на заетост и квалификация на безработни роми	1.1.1.Насърчаване на заетостта чрез програми и мерки по реда на закона за насърчаване на заетостта и по ОП РЧР 1.1.2 Организиране на обучителни курсове за безработни лица и за	Дирекция „Бюро по труда“, Община Дряново	2024 г. – 2025 г.	По програми и проекти	Републикански бюджет, ОП РЧР, други донорски програми и проекти	Брой лица с осигурена заетост Брой лица, преминали обучението

		придобиване на знания и умения, както и за повишаване на квалификация та им					
ПРИОРИТЕТ 5 – ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ							
ЦЕЛИ	**ЗАДАЧИ**	**ДЕЙНОСТИ**	**ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ**	**ВРЕМЕВИ ПЕРИОД**	**ФИНАНСИРАНЕ**		
					СРЕДСТВА	**ИЗТОЧНИК**	**ИНДИКАТОРИ**
1. Утвърждаване на толерантни междуетнически отношения	1.1. Повишаване нивото на толерантност между децата	1.1.Обучение по правата на човека и правата на детето в училище	Община Дряново Отдел "Закрила на детето", училища	2024 г. – 2025 г.	Не са необходими	-	Брой обучения Брой участници
2. Превенция в училищните общности за създаване на среда, която влияе за намаляване на противообществените прояви на малолетните и непълнолетните	2.1. Намаляване на противообществените прояви	2.1.1 Провеждане на дискусии, обсъждани, ролеви игри на тема: „НЕ на насилието в училище и извън него"	Община Дряново МКБППМН, училища	2024 г. – 2025 г.	В рамките на възможностите на отговорните институции	Бюджет на отговорните институции	Брой мероприятия Брой ученици

ПРИОРИТЕТ 6 - КУЛТУРА И МЕДИИ							
ЦЕЛИ	**ЗАДАЧИ**	**ДЕЙНОСТИ**	**ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ**	**ВРЕМЕВИ ПЕРИОД**	**ФИНАНСИРАНЕ**		
					СРЕДСТВА	**ИЗТОЧНИК**	**ИНДИКАТОРИ**
1. Съхраняване, развитие и популяризиране на специфичната етнокултура на ромите, като част от българската национална култура	1.1 Развитие и опазване на културната идентичност на ромите	1.1.1. Участие на деца от малцинствата в читалищни форми и мероприятия 1.1.2 Популяризиране на ромската култура чрез инициативи и дейности, включени в културните календари на общината, образователните и културни институции	Читалища Община Дряново, образователни институции, читалища	2024 г. – 2025 г.	В рамките на възможностите на отговорните институции	Бюджет на отговорните институции	Брой участници